

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3—
pololetna . . . „ 1.50
četrtnoletna . . . „ 0.75
Posam. šteč. „ 0.10

Štev. 3. V LJUBLJANI, dné 18. decembra 1908. Leto IV.

Ne držite križem rok!

Zadnje kranjske deželnozborske volitve v splošni skupini so pokazale, da je po nekaterih delavskih krajih na Kranjskem prav znatno poskočilo število socialno-demokratskih glasov. Nas ta pojav ni presenetil. Slovenska narodno-napredna stranka ni postavila po deželi nikakih kandidatov. Veliko njenih pristašev je volilo socialne demokrate. Idrijski pristaši narodno-napredne stranke so naravnost sklenili, da volijo socialnega demokrata. Znano je tudi, da so učitelji narodno-naprednega mišljenja povsod marljivo delovali za socialne demokrate, ker so jim ljubljanski voditelji narodno-napredne stranke pokazali, da jim ni nič za nje.

Slovensko krščansko-socialno delavstvo ob sedanjih volitvah ni šlo s takim navdušenjem v boj, kakor pri zadnjih državnoborskih volitvah. Pri postavljanju kandidatov se vodstvo S. L. S. letos ni vmešavalo, marveč je prepustilo, da postavijo kandidate zaupniki S. L. S. v dotičnem okraju sami. Kdor količkaj pozna ustroj volivnih predpriprav, mora znati, da vzamejo priprave za zaupne shode, ki končno postavljajo kandidate, veliko časa. Na deželnozborske volitve smo v našem listu že začetkom leta opozarjali naše delavstvo, naj skrbi za to, da dobi pronsirane svoje kandidate. Pribijemo, da nismo dobili, dokler se ni že izvršil shod radovljiških zaupnikov S. L. S., nikakih želja iz delavstva, da bi S. L. S. kandidiral kakega delavskega kandidata. Po radovljiškem shodu smo pač dobili poročila, da je naše delavstvo radovljiškega volivnega okraja nezadovoljno s postavljenim kandidatom S. L. S. Bilo je pa že prepozno, da bi se kaj storilo. Vplivali smo pomirjevalno in delali na to, da naše delavstvo voli kandidate, ki jih je postavila S. L. S. Znali smo pač, da tistega bojnega razpoloženja za udeležitev pri volitvah med našim delavstvom ne bo, kakršno bi lahko bilo, ko je prvič oddal tudi slovenski krščansko-socialni delavec svoj glas za deželnozborske poslance. Žal, dasi razumljivo, je ostalo veliko naših somišljenikov doma. Nekaj industrijskih krajev je zato po svoji večini pokazalo rdeče lice, dasi dejansko delavstvo po svoji večini ni socialno-demokratsko. Nauk za bodočnost.

Mi smo odkrito delali in priporočali za po S. L. S. proglašene kandidate. Nehvaležni nismo, pozabljivost ni naša lastnost. Vemo, kdo je najbolj podpiral naše delavstvo, ko je bilo v stis-

kah in v bedi. Pred leti, ko je stavkalo javor-niško in savsko delavstvo, kdo je podpiral delavstvo? Socialni demokrati? Ne. Liberalci? Ne. Krščansko-socialno delavstvo in pa pristaši katoliško-narodne stranke, pred vsem katoliška duhovščina. Ko je pogorela tvornica na Savi, kdo je podpiral brezdelavno delavstvo? Naš list je priredil zbirko. Ista slika! Ko je vrgel tržiški Gassner iz tvornice predsednika Mrzlikarja, ga niso podpirali ne socialni demokratje, ne liberalci; krščansko-socialno delavstvo in katoliški duhovniki so ga podpirali. In ob letošnjih velikih delavskih bojih v ljubljanski lepar-ni, v koroški Bistrici, v Vevčih in v Medvodah, kdo je dal kaj stavkujočemu delavstvu? Naše delavske organizacije, še več pristaši S. L. S., največ načelnik S. L. S. dr. Ivan Šusteršič. Socialni demokrati in liberalci pa ničesar.

× × ×

Na srcu nam je nekaj, kar moramo povedati. Imamo svoje lepe delavske organizacije. Že zdaj jim pa ne moremo nuditi one duševno-organizacijske hrane, ki bi jo radi dali, če bi to mogli zmagati. Delavskih organizacij ne moremo meriti z onim merilom, kakor n. pr. izobraževalne. Za delavstvo je njegova organizacija vse. V njej se izobražuje, po njej se mora boriti za izboljšanje svojega položaja. Ne po eno zborovanje mesečno, saj dvakrat bi se moralo v vsaki, tudi najslabotnejši organizaciji vršiti prosvetno organizacijsko zborovanje. Pa ni mogoče. Ni delavcev, ki bi se temu posvetili. Koliko smo si prizadevali že za to, a skoraj da smo glede na delavske govornike na tem, kakor pred desetimi leti, če ne na slabšem. Novih organizacij smo ustanovili veliko, potrebnih, a dati jim nismo mogli dovolj prosvetnoorganizatoričnega kruha. Nekaj prepotrebnih organizacij je zato prenehalo. Žal nam je zanje, za rajne otročiče, ki smo jih rodili s težavo, a jih nismo negovati tako, kakor bi jih bili radi, če bi se znali ob nedeljah potrojiti. Socialna demokracija je glede na to veliko na boljšem. Svoje tajnike ima povsod. Njeni govorniki: Etbin Kristan, Anton Kristan, Kopač, v novejšem času dr. Tuma, in veliko drugih, skrbijo za vsako, še tako slabotno socialno rdečo rožo, da ji ne zmanjka vlage. In pri nas? Kakor pred desetimi leti. Več dela, več organiziranega delavstva, pa še manj ljudi, ki bi posvetili vsaj nekaj svojih moči naši delavski organizaciji. Slabše, kakor pred desetimi leti!

Nasprotne moči naši delavski organizaciji so se v socialni demokraciji v desetih letih glede na govornike podeseterile, če ne še podvajseterile. In mi? Saj nočemo delati nobenemu krivice. Več se jih je zmučilo, utrudilo. Druge nam je vzela politika, gospodarska organizacija, mladeniška itd. Imej Salomonovo zgovornost in Edinsonovo iznajdljivost, če te ljudje le vedno in vedno čujejo, se te le naveličajo. Škoda ima organizacija.

Delavstva bo pri nas vedno več, vedno manj pa naših agitatoričnih moči. Kdor ni v sredi delavstva, ki nima pogleda v vse naše delavske organizacije, tega ne vidi, ne čuti tudi potrebe, da sodeluje pri zgradbi poslopja naše delavske organizacije.

Med našim delavstvom dela skupno z našim delavstvom po tvornicah in delavnicah socialno-demokratsko delavstvo. Ker razpolaga socialna demokracija s silnejšimi močmi, kakor mi, ni čuda, da pridobiva tal med delavstvom. Kar ne stori beseda, izpopolni časopisje. Mi imamo zgolj »Našo Moč«, list, ki je prepocen, a ker ga vedno priporočajo eni in isti ljudje, ni

Socialno zavarovanje.

SOCIALNO - ZAVAROVALNI TEČAJI.

Idrija.

Sobota, 19. decembra. Zvečer ob 9. uri:

- a) Zgodovinski pregled zavarovanja.
- b) Temeljna zavarovalna določila.
- c) Körberjev vladni načrt.

Nedelja: Začetek ob 9. uri dopoldne:

- a) Nova vladna socialna predloga.

Popoldne ob 2.: Kritika. Končne opazke. Sklepi.

Sava in Javornik.

Dne 26. decembra. »Delavski dom«. Pričetek ob 9. uri dopoldne. Nadaljevanje in konec od pol 4. popoldne nadalje. Spored enak idrijskemu.

Preska.

Dne 27. decembra v »Društvenem domu«. Pričetek ob 8. zjutraj do 12. opoldne. Konec od 3. ure popoldne nadalje.

Helena. (Dr. Kraker?) Ančkina povest.

Dosti je že na Posavju grobov, eden nepozaben mi, svež še in nov. Ančko veselo zasul je s prstjo, meni pa ranil srce je mlado. Zdaj pa preiščam o staro povest, vedno enako sred sela in mest. Pride ji proti en lep soldat, ves oprstan in čvrst in mlad, pa jo popraša: »Deklica, ali mi boš dala kaj pušeljca?« Deklica pušeljca mu dala je, dala srce mu, dala vse; kmalu pa bridko stokala sama ostala in jokala, in za njo krohot in zasmeh, kot je že šega pri dobrih ljudeh.

Bilo je Malega Šmarna god, šle smo dekleta na božjo pot

k Materi božji dobrovski, ki ima usmiljene, mile oči. Ančka kleče krog oltarja je šla in solze so ji lile na tla; pel je slovesno veliki zvon, v zlatu se svetil Marijin tron, ž njega pa usmiljeno, milo oko v Ančko je gledalo, vanjo samo. Orglje bučale in cerkev vsa polna pobožnih prošnj in želja dihala v kuplo je petja odmeve: »Objokani otroci Eve!«

Ni še minulo pet nedelj, pa je Bog Ančko k sebi vzel, dolí ob zadnji špitalski zid smo jo k slovesu šle kropit: zmučeno čelo, lici blede in otročiček mrtvi pri nji. Ustni pa tihi, držeč se na smeh, pravile so o Marijinih očeh.

čudno, da je premalo razširjen med delavstvom. Koliko listov pa ima socialna demokracija?

Vse snubi naše delavstvo. Na eni strani socialna demokracija, ki pravi o sebi, da je ona edina absolutno zanesljiva četa v boju proti klerikalizmu, na drugi se pa bliža delavstvu narodno-napredna delavska organizacija, ki glede na nasprotstvo krščanskemu svetovnemu naziranju prav nič ne zaostaja za socialno demokracijo in ki ima že zdaj na razpolago več govornikov, kolikor jih ima naša delavska organizacija.

Zdaj pa le še naprej držite križem roke, in dobite sto izgovorov, da ne sodelujete pri zgradbi krščanske slovenske delavske zgradbe, kadar Vas naprošamo, da sodelujete. Nikar se pa tudi ne čudite, če ob volitvah opažate, da narašča po industrijskih krajih ob volitvah število socialno demokratskih glasov in se jim kmalu pridružijo še slovenski Klofačevci.

Kranjske deželnozborske volitve.

so končale s sijajno zmago S. L. S. Izid je sledeč:

Volivni okraj: Ljubljanska okolica.

Število oddanih veljavnih glasovnic: 3405; od teh je dobil izvoljeni poslanec S. L. S. Mihael Dimnik 2351, protikandidat Josip Petrič 812, razcepljenih 242, neveljavnih 34.

Volivni okraj: Radovljica, Kranjska gora, Tržič.

Število oddanih veljavnih glasovnic: 3972; od teh je dobil izvoljeni poslanec S. L. S. Janez Piber 2792, protikandidat socialni demokrat Franc Bartl 989, razcepljenih 191, neveljavnih 53.

Volivni okraj: Kranj - Škofja Loka.

Število oddanih veljavnih glasovnic: 2539; od teh je dobil izvoljeni poslanec S. L. S. Evgen Jarc 2371, protikandidat socialni demokrat Josip Petrič 73, razcepljenih 93, neveljavnih 35.

Volivni okraj: Kamnik-Brdo.

Število oddanih veljavnih glasovnic: 2905; od teh je dobil izvoljeni poslanec S. L. S. Ivan Lavrenčič 2817, protikandidat socialni demokrat Etbin Kristan 35, razcepljenih 53, neveljavnih 21.

Volivni okraj: Vrhnika, Logatec, Idrija, Cirknica.

Število oddanih veljavnih glasovnic: 4663; od teh je dobil izvoljeni poslanec S. L. S. Anton Kobi 3492, protikandidat Ivan Stravs 1121, razcepljenih 50, neveljavnih 42.

Volivni okraj: Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica, Vipava, Lož.

Število oddanih veljavnih glasovnic: 3614; od teh je dobil izvoljeni poslanec S. L. S. Jernej Ravnikar 3489, protikandidat socialni demokrat Jožef Novak 92, razcepljenih 33, neveljavnih 76.

Volivni okraj: Litija, Višnagora, Radeče.

Število oddanih veljavnih glasovnic: 3665; od teh je dobil izvoljeni poslanec dr. Ivan Zajec 2818, protikandidat socialni demokrat Mihael Čobal 788, razcepljenih 59, neveljavnih 30.

Volivni okraj: Krško, Kostanjevica, Mokronog, Trebnje.

Število oddanih veljavnih glasovnic: 3013; od teh je dobil izvoljeni poslanec S. L. S. Janez Hladnik 2847, protikandidat socialni demokrat Etbin Kristan 101, razcepljenih 65, neveljavnih 84.

Volivni okraj: Kočevje, Velike Lašče, Ribnica, Žužemberk.

Število oddanih veljavnih glasovnic: 3241; od teh je dobil izvoljeni poslanec S. L. S. dr. Vladislav Pegan 3113, protikandidat socialni demokrat Franc Bartl 17, razcepljenih 111, neveljavnih 69.

Volivni okraj: Novo mesto, Črnomelj, Metlika.

Število oddanih veljavnih glasovnic: 3816; od teh je dobil izvoljeni poslanec S. L. S. Martin Matjašič 3169, protikandidat socialni demokrat Franc Schiffrer 18, protikandidat Anton Rauch 426, razcepljenih 203, neveljavnih 29.

Volivni okraj: Ljubljana mesto.

Število oddanih veljavnih glasovnic: 2481; od teh je dobil kandidat narodno-napredne stranke Josip Turk 1097, protikandidat socialni

demokrat Etbin Kristan 1067, samostojni kandidat Karel Mayer 295, razcepljenih 22 glasov; torej v soboto, 19. decembra, ožja volitev med Turkom in Kristjanom.

Rudar.

† 250 rudarjev je zasutih v rovih rudokopov Mariana pri Pitsburgu v Ameriki. Nastala je namreč eksplozija, ki je podsula vse rudarje v dveh rovih. Do trupel ni mogoče priti vsled plinov, ki še vedno gorijo.

Stavka rudarjev. Ni še dovolj delavskih žrtev judovskim kapitalizmom. Hočejo jih še več. Zato pa nočejo sedaj ugoditi stavkujočim rudarjem v Lotaringiji na Nemškem. Poslednji namreč zahtevajo, da se napravijo boljše varnostne naprave po rovih. Vneli so se namreč že večkrat plini v rudokopih, toda kljub temu se lastniki niso ganili, da bi odstranili nevarnost, ki preti stotinam delavcev. Delavstvo ima hud boj. Na strani lastnikov je namreč tudi oblast, ki z vso silo pritiska na delavce. Toda kljub temu se delavstvo hrabro drži in ne odjenja od svojih pravic kljub vsestranskemu pritisku.

Za stavkujoče rudarje na Nemškem so nabrala nemška katoliška delavska društva v enem tednu 1.129 mark. Kaj pravite na to, rdečkarji, ki še niste nič dali? Seveda »delavski prijatelji«!

Kočevje. Dne 6. decembra je obhajalo delavstvo praznik sv. Barbare. Krščansko-soc. delavstvo je sklenilo, da se praznik zaščitnice sv. Barbare slavi kolikor mogoče slovesno. Naprosilo je g. kaplana, da bi imel slovenski govor v Verlescimru in potem pa da bi skupno šli v cerkev k sv. maši. A pokazali so se takoj nasprotniki, nemški nacionalec Verwalter Stöckel, ki je vse različne vzroke navajal zoper slovenski govor, potem pa socialni demokratje, ki so se izrazili, da se govora ne udeležijo in da ne gredo skupno z našinci k službi božji. Ker se je bilo torej bati demonstracij celo pri govoru od strani surovih socialnih demokratov, zato se je govor opustil. O Verwalterju pa pripovedujejo, da je dobil 60 kron za godbo, a ni pustil godbe, zato smo radovedni, kje je denar, ki ga je dobil od centrale. Kakih 40 delavcev je torej korakalo v cerkev, na čelu jim Obersteiger Lieber in Pellich. Inženir in blagajničar sta se pa peljala v cerkev, morda ravno zaradi tega, ker ni bilo godbe. Vsa stvar je nekam skrivnostna, najbrže misli Verbolter slavnost sv. Barbare sploh odpraviti. A naše krščansko-socialno delavstvo je obhajalo svojo slovesnost. Nekak družinski večer smo napravili, na katerega so bili od tovarišev povabljeni tudi socialni demokratje. A ni jih bilo! Ni nam bilo žal, ker jih poznamo. Popolnoma mirno smo se zabavali, gosp. kaplan Demšar pa nam je pojasnil slovesnost dneva in osvetlil še bolj socialne demokrate, ki ob vsaki priliki govoré, da niso zoper vero. Sovražniki delavstva so, in sovražniki vere, zato se jih ogibljimo.

Volitev. Krščansko-socialno delavstvo je sklenilo, da se volitev udeleži. Toda, ker smo vedeli, da g. dr. Pegan ne potrebuje glasov, zato smo sklenili, da se udeležijo volitev le tisti, ki niso na delu, drugi pa naj gredo delat. Soc. demokratje pa so agitirali na vse kriplje pozno v noč in so spravili vse na krov, kar je bilo mogoče. A blamirali so se, kar kaže majhno število glasov, oddanih za Bartla. Če bi šli mi vsi volit, potem jih petkrat prekosimo.

Trbovlje. Tudi o jubileju, oziroma o slavnosti 60-letnice našega presvitlega cesarja vam morem poročati. Naša občina je zavoljo slavnosti popolnoma svojo dolžnost ukrenila; vsa čast gosp. županu Vodušku in vsem odbornikom. Na predvečer pri bakljadi so bila vsa društva zastopana, ki jih je pri nas zelo veliko; seve izvažamo društvo socialnih demokratov, ki se navadno odtegnejo vsake cesarske slavnosti. Na predvečer je bila polurna bakljada iz Vod v Trbovlje do gasilnega doma in nazaj do župne cerkve. Tam so se postavila društva v vrsto. Župan Vodušek je imel slavnostni govor. Navedel nam je življenje presvetlega cesarja in dokazal je njegovo bridko in grenko življenje v času 60-letnega vladanja. Res prekrasni govor. Omeščalo je marsikaterim okamenelo srce in vtrnilo se je mnogo solz nad tem govorom. Drugi dan udeležila so se zopet vsa društva in šolska mladina slovesne svete maše. Potem so se podali vodenski otroci v Fortetov salon, kjer so na odru priredili petje in deklamacijo, za kar so bili izvrstno izvežbani. Nekaj se nam pa vendar ni dopadlo; marsikateri delavec bi se bil tisti dan rad slavnosti udeležil, pa tu so imeli rdečkarji zopet zraven svojo neumnost. Šli so gospoda ravnatelja nagovoriti, naj se na tisti dan splošno dela, seve temu se gospod ravnatelj ni ustav-

ljal, ampak pustil je delati. Tu se vidi socialno demokratska kultura. Rad bi vedel, ali je 1. majnik več, ki je vsako leto, ali cesarjeva 60-letnica, katero ne bomo mi in tudi ne naši poznejši potomci nikdar doživeli. Gabi se človeku o taki judovski stranki. Proč s takimi delavci, ki svojega vladarja ne ljubijo.

Delavska Omladina.

Stanovanja. Naš slavnostni mestni magistrat, ki ima povsod svoj nos, kjer ga ni treba, naj se pobriga tudi za stanovanja vajencev. Če že skrbi s tem, da postavlja pred šole cele kompanije policije, da gredo vajenci spat, naj skrbi še za to, kako spijo. Ali za kaj tacega niso gospodje magistratovci. Da imajo le zvečer »špas«, ko gonijo vajence domov, pa so zadovoljni. No, seveda včasih zapodijo tudi vajenci policaje. Ampak kljub temu gospodje ne smejo biti na vajence hudi in naj se le tudi pobrigajo za razmere, v katerih živijo fantje. Prepričani smo, da bodo magistratovci z gosp. županom na čelu spoznali, da se vajencem ne godi najboljšo.

Vsem jednaka mera. Ko je nekoč mojster, ki slučajno ni bil liberalec, nabil svojega vajenca radi tatvine, so dotičnemu mojstru takoj prepovedali vajence. Ali velja to samo za ne-magistratovce? Ali je gospodom, ki imajo to stvar v rokah, neznano, da tudi liberalci in socialni demokrati pretepajo vajence. Upamo, da se bo gospoda v nadalje bolj brigala, kako se godi človeku-vajencu, kot pa kolikokrat se golob onečedi. Pri tem pa naj velja: Enaka mera vsem!

Fomočnik o vajencih. S svojim rojakom, čevljarskim pomočnikom, sem čital časopise. V roke mi pride tudi časopis, v katerem se pritožuje pisatelj, kako grdo se ravna z vajenci. Pokazal sem omenjeni članek tovarišu — hudemu rdečkarju — in ga vprašal, kaj on o tej stvari misli. Odgovoril mi je: »H... ča, men pa ni žal, če »lerpoba« oklofutam, saj so tudi drugi mene.« — Tako govori pomočnik o svojih mlajših tovariših vajencih. Sicer nam pa te vrstice popolnoma zadostujejo, da se spozna, kakšni prijatelji delavske mladine so socialni demokrati!

Tovariši! Nosite vedno pogumno Vaše znake, da s tem pokažete, da se ne pustite strahovati od nadležnih liberalnih in socialno-demokratskih tovarišev.

Vso komando po delavnicah hočejo imeti bahačasti socialno-demokratski pomočniki. Zlasti v ponedeljkih morajo mnogo prestati od njih ubogi vajenci. V zadnjem času so celo prepovedali, o sveta rdeča svoboda, vajencem nositi znake s slovensko trobojnico in zelenim križem. Če ne bodo mirovali, jim bomo pošteno izprašali njih kósmato vest.

S. M. na znakih pomeni »Slovenski mladenci«. Nosite jih torej povsod!

Kako delajo z vajenci. Pred letom dnij je pričel majhen del dunajskih učencev na nadaljevalnih šolah stavkati. Vsi stavkujoči so bili občutno kaznovani. Kakor se je dognalo, so vajence v stavko nagnali socialni demokrati. Seveda so potem svoje »sodruge« prav judovsko-izdajalsko zatajili. Posledice so morali ubogi zapeljani vajenci sami trpeti. Zato pa proč s stranko ljudskih izdajalcev!

Za vajence! Že dolgo bijejo dunajski krščanski socialci boj za preosnovo obrtno-nadaljevalnih šol. Vse to pa opravijo brez štrajkov. Zahtevajo popolni nedeljski in prazniški počitek. Tudi čas pouka naj se pre-stavi bol na dnevne ure. Dosegli so že, da se je pouk skrajšal za dve uri. Socialisti v tem oziru še niso nič drugega storili, kot zgago in svoj dolgi gobec stresali. Kdo je prijatelj delavske mladine? Krščanski socializem!

Da je res, da so krščanski socialci prijatelji delavske mladine, zato priobčimo v prihodnjih številkih tiste odstavke krščansko-socialnega

Tobačno delavstvo.

Predavanje. Prošli petek je v tobačni tovarni predaval dr. Zajec. Predmet predavanju so bile bakterije. Predavatelj je v poljudnih in umljivih besedah popisal najvažnejše, kar je treba delavcu vedeti o teh drobnih škodljivcih človeškega zdravja. Predavanje je trajalo eno celo uro ter so mu delavke sledile z velikim zanimanjem. Koncem je predavatelj poudarjal veliko važnost takih predavanj za delavstvo, ki je izpostavljeno raznim poklicnim boleznim, pri katerih igrajo prvo in najnevarnejšo vlogo ravno bakterije. Obžaloval je, da tobačno delavstvo nima na razpolago dvorane in svrlo poljudnih predavanj iz higijene, ki bi bila za delavstvo in tovarno silno koristna. Izrazil je

nado, da pride čas, ko se bo pomen poučevanja delavstva vpošteval tudi zgoraj. Kar se govornika tiče, bo z vplivom, kolikor ga ima, se prizadeval, da se to izvrši. Doslej je seveda delavstvo tobačne tovarne navezано na samopomoč po svojih organizacijah izven tovarne, kar je pa združeno z mnogimi težkočami.

Prometna zveza.

Našim krajnim skupinam in podružnicam!

Za mesece december 1908 naj se poberejo za sledeče smrtne slučaje prispevki 1. januarja: 1. Gospa Jožefa Hermentin, Minning. 2. Gosp. Alojzij Armbruster, Sarajevo. 3. Gospa Alojzija Jirousek, Hütteldorf. 4. Gospa Eleonora Mirecki, Itzkany. 5. Gospod Janez Hois, Gradec. J. ž. 6. Gospod Jožef Ebster, Schwarzbach-St. Veit. 7. Gospod Ulrich Bertsch, Bludenc. 8. Gospa Malvina Patac, Podgorce. 9. Gospod Janez Seemüller, Kufstein. 10. Gospa Terezija Sandauer, Hütteldorf. 11. Gospa Marija Stindel, Wawoltenroith. 12. Gospa Roza Leibl, Floridsdorf. 13. Gospa Karolina Kulpka, Itzkany. Za 13 smrtnih slučajev po 5 vin., skupaj 65 vin., naj plača vsak član.

Centrala.

Odnekod. Zima je prišla in tako je prišlo tudi več časa, da se lahko obujajo spomini. Zadnjič jih je obudil g. urednik. No, potem sem si mislil, naj jih pa še »lisjak« in tako sem dejal. Vsaki čas prinese svoje, se sliši večkrat med ljudmi. Ravno tako prinese rdeča organizacija železničarjev ob vsaki priliki svoje. Lansko leto so prav završali, da mora biti vsak železničar v rdeči organizaciji, če ne bo službo izgubil, kar se do danes še ni zgodilo. I no potem so nam lansko leto na zimo obetali, da bomo dobili »kožuhe« in »copate«, no, pa je že smola, lanska zima je minula in prišla je letošnja mrzla, suha, tako da bi prav lahko nosili oboje zgoraj navedeno, pa žali Bog, nismo še dobili. Močno smo se razveselili 21. p. m., ko je bil napovedan rdeči shod, in upali smo, da nam bodo kaj povedali, kdaj dobimo »kožuhe«, ker je zmirom tako mrzlo, smo bili vsi uverjeni, da jih res dobimo. Pa, oj groza, strašna prevara! Ali veste, dragi bratci, kaj so nam povedali na shodu? Da so bili rdečkarji pri glavnem ravnateljstvu na Dunaju in se pritožili, da tisti ki ni v njih organizaciji, ne bo dobil od zdaj naprej nič zboljšanja. To so se smejali rdečkarji, ravno prav jim bodi, so rekli. Gospod »nadsodrug« iz Trsta si je pa mislil: to-le bo vleklo, jutri prav gotovo ne bo nobenega »klerikalca« več na železnici v tem kraju. Pa to je bil slab lim, nič ni vleklo, seveda mrzlo je, pa se brž potrdi. Potem je prišla druga, res prav žalostna: začeli so se vrstiti delavci pri »zgornji zgradbi« (oberbau), tako da delajo samo po tri dni v tednu, to res nikakor ne gre. Kaj bo jedel delavec, če bo samo polovico tedna delal, zdaj ko je taka draginja. Zato opozarjamo glavno ravnateljstvo južne železnice, da take, že iz preteklega stoletja stare stvari enkrat za vselej opusti. Kaj so pa rdečkarji storili? Brž sta letela dva »sodruka« v Št. Peter, ker je bil tam rdeči shod, da sta tam potožila svoje gorje, to je čisto prav, da se prepreči taka reč, kar je delavstvu v škodo, kakor sem že prej omenil, ampak v drugi obliki, ne tako kakor vam sedaj povem. Bila je zopet stara pesem. Naznanite mi tiste, ki so v rdeči organizaciji in tiste, ki niso, poteni bomo že tako napravili, da bodo »sodruki« delali vsak dan, drugi pa, če bo kaj ostalo. Tako jih je potroštev »nadsodrug« v Št. Petru, mislil si je zopet: ker ni zadnjič nič pomagalo, bo pa mogoče sedaj. Pa tudi ta lim je bil slabo skuhan in nič se ni prijel. No, mi jim želimo dober »tek«, če nas ne bodo z drugim pridobili, s takimi grožnjami še manj. Tako delajo, en čas obetajo, kadar jim obljub zmanjka, potem pa z grožnjo, samo da so kronce, pa je dobro. Mi smo se pa oklenili »Prometne zveze« in držali se je bomo, kdor ni strahopetec, pa naj pristopi, da nas bo več. No, taki so lisjakovi spomini, n-ogoče kateremu ne bodo všeč, pa vendar naj jih vzame za dobro. Kadar bom imel zopet čas, jih bom pa zopet obudil. (Le velikrat jih obudite! Uredništvo.)

Krvoses kapitalizem.

Sava. Prav slučajno smo dobili v roke list, ki je popolnoma neznan pri nas. Nekateri mu pravijo »giftna krota«, drugi pa nemškutarski »Štajere«. V nemškutarski »giftni kroti« se je neka žaba tako razkoračila, da si ne moremo družega misliti, kakor da to, kar očita župniku Zabukovcu, zadene nesramnega dopisuna samega. Vse, kar list piše o č. g. župniku Zabukovcu, je tako nizko inšramotno, da ne sprej-

me kaj takega noben drug slovenski list v svoje predale. Napuhna žaba se res tako napihuje, kakor tista, ki je hotela postati vol, a je počila, ko se je napihovala. Vzorni, vseslovenski mož si je poiskal zavetje v najnemškutarskem listu, pisanim v slovenščini, a v nemškem brezverskem duhu.

Sava. Slovenska trobojnica je plapolala 2. decembra iz Klinarjeve gostilne. Če jo je ukazal razobesiti Pongrac, smatramo to za razžalitev. A čujemo, da so se za Pongraca pri Klinarjevi mami razmere poslabšale, da nima prav nič več vpliva. Vsa čast Klinarjevi mami, ki ob takih prilikah vedno pokaže svoj slovenski značaj.

Sava. Jubilej 2. decembra v naši tvornici. Tako-le smo praznovali pri nas jubilej. Parna piščalka v tvornici ni piskala. V žičarni in v žebliarni je bilo prosto, a v teh oddelkih se dela že tako tri ali štiri dni tedensko. Kakor ponavadi se je pa delalo pri Martinovkah in v valiarnici, a tako tajno, da ni smela leteti pila, ki dela precej hrupa. Uradništvo je pa bilo prosto. Zabavalo se je pri kipečem šampanjcu, pa se vrtelo ob zvokih tiste godbe, ki jo delavci vzdržujemo s svojimi žulji. Ne vemo, koliko časa bodo še delavci to mirno gledali. Delavstvo, ki je moralo delati, je zabavljalo čez vodstvo. Ni sicer mislilo na bankete in razkošne veselice, saj to rpipuščamo radi ob takih prilikah uradnikom. Udeležili bi se bili pa radi jubilejne službe božje. Pri sestankih bi bili kaj koristnega storili. A pri vročih kotlih sredi zakajenih dimnikov, med razbeljenim železom, ki šviga sem in tja med valarji, smo končali velepomembni jubilejni dan. Izvé naj javnost, kako sijajno je praznovalo savško delavstvo vladarjev jubilej.

Sava. Farbarija. Vedno povdarjajo naši gospodarji, kako da manjka naročil. Kljub temu pa le pričenjajo zdelom ob nedeljah. Nedopustljivo je to! Saj gosopda tako kriči po krizi, naj se opusti nedeljsko delo, če pa krize ni, naj pa zakurijo kotle. Bomo vsaj znali, zakaj da jih imamo. Ko so gradili na Javorniku tvornico, je rekel Trappen: »Napraviti hočemo zdaj tako, da ne bo manjkalo vode in da ne bo potrebno delati ob nedeljah. Ravnatelj, kakor navadno, ni ostal mož-beseda. Napregli so tako silo, da sstroji nismo mogli zmagovati, zmanjkalo je vode. Nedeljsko delo se je pa nadaljevalo. Napravili so elektriško centralo s parnimi kotli, ki naj služi, če zmanjka vode, češ, da odpade nedeljsko delo. Zdaj se pa za premog boje Brez pomena stoji elektriška centrala v tvornici.

Goričane. Ponesrečil je 10. t. m. pri nas Janez Narobe. Revez je padel 5 metrov visoko in se je tako nevarno ranil na glavi, da so ga morali odpeljati v ljubljansko bolnišnico. Isti dan se je vrezal na roki Valetin Gajgar. V nedeljo, 13. t. m. je pa prijel popirni stroj za roko mazača Janeza Kosmača. Tudi Kosmač je tako nevarno poškodovan, da so ga morali odpeljati v ljubljansko bolnišnico.

Trbovlje. Res čudnega nagibanja so človeške moči. Pred pol letom smo v brezverskem listu »Napreju« brali, da socialni demokratje začnejo tukaj svoj tempel, oziroma dom delati, vendar pa še dosedaj ni videti nobenega pričetka. Pred enim tednom smo izvedeli, da za omenjeni tempel kamenje vozijo, pa ne vemo kam — kajti delavec Groblar menda ni toliko lahkomišljen, da bi jim stavbinski prostor kar tako odstopil. Vemo natančno, da z deležem si socialni demokratje ne bodo zaželeznega tempelna sezidali; in sedanje konsumno društvo? — Je še mnogo sledu Mlakarjeve in Rinaldatove afere. Mi bi se sicer ne vtikali v njih razmere, pa ker imajo nas klerikalce v laži-»Napreju« vedno na dnevnem redu, jim tudi mi ničesar dolžni ne ostanemo.

Državni zbor.

Državni zbor je bil nekaj časa podoben cirkusu, v katerem ob začetku predstave zaigra orkester in pripravi tako poslušalce v dobro voljo.

Češki radiklaci so napravili namreč vsak dan malo muziko, spremljano z raznimi, ne preveč parlamentarnimi klici. Vkljub temu je zbornica nadaljevala razpravo o proračunskem provizoriju. Na razgovor so prišle tudi ljubljanske demonstracije, in sicer so jih spravili najpreje na dan Vsenemci.

Poslanec Malik, razven imena German pruskega kalibra, je stresal svojo vsenemško bedarijo, da se je kar kadilo. Župan Hribar mu je v svojem govoru precej vodeno odgovarjal in po nepotrebnem zagovarjal samega sebe. Nekoliko več samozavesti bi ne škodilo.

Proračun se je v torek zvečer sprejel z veliko večino. »Narodna zveza« je glasovala za nujnost, meritorno pa proti.

V sredo se je pričela razprava o aneksiji Bosne in Hercegovine, predlog je utemeljeval princ Lichtenstein zelo spretno. Jugoslovani so mu živahno pritrdjevali.

Dr. Šusteršič pa je utemeljeval svoj predlog o bosanski ustavi ter vprašal vlado, ali ima uže v tem oziru kaj pripravljenega. Govornik se je postavil najodločnejše na jugoslovansko stališče.

Bumbubum, tralala hopsasa in tako dalje, se je glasilo v listih rdečih bratcev, ko je predložila vlada zbornici zakon o ljudskem zavarovanju. »Mi smo tisti, ki je izvojevali to predlogo.« Socialna demokracija edina ima za slugo, da se bode to vprašanje hitro rešilo. Toda, ah in jah, so začeli jokati, ko so v načrtu brali, da ne bodo v tem zavodu in tudi v bolniških blagajnah in zavarovalnicah proti nezgodam absolutni gospodarji. No, če ni socialni demokrat pri delavskih zavodih sam gospodar, potem so taki zavodi seveda za nič in se jih tudi ne mudi ustanoviti. Tako so tudi dosledno tej misli socialni demokratje preprečili v državnem zboru, da predloga ni šla brez prvega branja v odsek. Krščanski socialci so zahtevali, da se takoj brez prvega branja izroči odseku, toda rdeči prijatelji delavstva so proti temu protestirali in s tem zavlekli za nedoločen čas posvetovanje v odseku in pravočasno rešitev. Ta čin socialne demokracije mora smatrati vsakdo za zločin nad delavstvom. Toda rdeči bratci se tega prav nič ne zavedajo in ne protestujejo proti svojim zastopnikom v državni zbornici.

Dr. Adler rešuje parlament, čez katerega sedaj nobeden socialni demokrat ne zabavlja, vkljub temu, da se ni povspel do krepkega dela za ljudstvo in da splošno še ni storil nobenega resnega notranjegosposkarskega koraka. Saj sedi v državni zbornici 89 sodrugov, in to že zadostuje, da je vse dobro. Ti ljudje imajo čas se potegovati za laško univerzo v Trstu in tako škodujejo slovenskemu življu, toda zavarovalnica za starost in onemoglost lahko čaka, — ker ni urezana na socialno-demokratičen hrbet.

Med brati in sestrami.

Socialni kurz v Vevčah. Dne 9. t. m. se je vršil v »Društvenem domu« v D. M. v Polju šesti večer socialnega kurza za vevško papirniško delavstvo. Gospod Terseglav je obravnaval o vzrokih in posledicah zanemarjenosti mladine, o socialni nevarnosti, ki jo tvori propali naraščaj ter o odpomočkih. Udeležba precejšnja, ženske kakor vedno najmarljivejše.

Somišljeniki in somišljenice, razširjajte »Našo moč«.

A. Lukić
Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice
Ljubljana
Pred škofijo 19

Ljubljansko delavstvo pozor!

Veselica »Podpornega društva delavcev in delavk c. kr. tobačne tvornice« se vrši 9. januarja 1909 v veliki dvorani »Uniona«. Agitirajte že zdaj zanjo.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga
konfekcije za gospode in
dečke kakor tudi vedno zad-
nje novosti za dame in de-
klince. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin,
pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih
čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg št. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj

torej brezplačno
dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven

rotovža, lepo tiskano deset

zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno

razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 8, pritličje

lastna glavnica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8 ure
zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

$4\frac{1}{2}\%$

brez kakšnega odbitka, tako da sprejme vložnik
od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne
da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko
stroko spadajočih naročil, kakor:
povečevanje, reproduciranje, foto-
grafiranje tehničnih predmetov,
interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v
največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. de-
želne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria	nosi 25.000 ton
Amerika	24.000 "
President Lincoln	20.000 "
President Grant	20.000 "

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi
direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo
samo 1½ dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov
po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, veržic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo iz-
redno veliko zalogo fouratur. — Glavno za-
stopstvo za Kranjsko zalogu strun za nihalne ure
v vseh dolžinah in debelostih.
Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramo-
fone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani
in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri
najnovejše blago za ženska in
moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12. ure po $4\frac{3}{4}\%$, to je: daje za 200 kron 9 kron
50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot
gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje
prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r.,
predsednik, podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

izvrstno marčno pivo v sodčkih in
steklenicah.

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu
zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče

voščene zvitke, izborni med-pitanec
koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni
velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča
in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska
modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina:
Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka:

Martinova cesta 24

Velika zaloga špecerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.